

*Лайкова М.В., магістр, Квіта Г.М., доц.*

*Київський національний університет технологій та дизайну*

### **ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ**

*У статті досліджено основні тенденції та виклики змін у національній фінансовій системі, систематизовано характеристики кризи, що виникла в Україні, та проаналізовано проблемні аспекти розвитку фінансових секторів.*

*Причина полягає в необхідності впровадження принципово нового підходу до управління внутрішньою фінансовою системою, заснованого на застосуванні європейського досвіду, зокрема у використанні інформаційних інструментів у фінансовій системі України.*

*На основі проведеного аналізу зроблено висновки щодо можливих напрямків дій щодо покращення функціонування фінансової системи в Україні, а також рекомендації щодо першочергових заходів, спрямованих на модернізацію фінансової системи в Україні та трансформацію української економіки в цій сфері. У зв'язку з цим, запропонований план законодавчого забезпечення фінансової реформи раніше: гнучкий режим валютного курсу, обмінний курс, знецінення грошей в країні, відновлення кредитування економіки, модернізація регулювання та нагляду, очищення ринків від безнадійних активів, забезпечення динамічний розвиток інструментів та інфраструктури фінансового ринку; покращення податкової системи учасників фінансового ринку, інституційна незалежність контролюючих органів забезпечити рівень імпорту організаційну ефективність регулюючих органів, впровадження нових ІТ-технологій, покращення координації регулюючих органів та учасників фінансового ринку, взаємодію фінансової грамотності користувачів фінансових ринків та інвесторів, підвищення рівня захисту споживачів фінансових ринків та інвестори, дерегулювання небанківських організацій, ринків фінансових послуг та спрощення регуляторної середи тощо.*

**Ключові слова:** фінансова система; інформаційні технології; інструменти фінансової системи; функції фінансової системи.

***Laikova M.V., Kvita H.M.***

*Kyiv National University of Technologies and Design*

### **FOREIGN EXPERIENCE OF IMPLEMENTATION OF INNOVATIVE FINANCIAL INSTRUMENTS**

*The article examines the main trends and challenges of changes in the national financial system, systematizes the characteristics of the crisis that arose in Ukraine, and analyzes the problematic aspects of the development of financial sectors.*

*The reason is the need to introduce a fundamentally new approach to the management of the internal financial system, based on the application of European experience, in particular the use of information tools in the financial system of Ukraine.*

*Based on the analysis, conclusions were made on possible areas for action to improve the functioning of the financial system in Ukraine, as well as recommendations on priority measures aimed at modernizing the financial system in Ukraine and the transformation of the Ukrainian economy in this area. In this regard, he proposed a plan for legislative support of financial reform earlier: flexible exchange rate regime, exchange rate, devaluation of money in the country, resumption of lending to the economy, modernization of regulation and supervision, cleansing markets of bad assets, ensuring dynamic development of financial instruments and infrastructure market; improving the tax system of financial market participants, institutional independence of regulatory authorities to ensure the level of imports, organizational efficiency of regulators, introduction of new IT technologies, improving*

*coordination of regulators and financial market participants, interaction of financial literacy of financial market users and investors, increasing financial market protection and investors, deregulation of non-banking organizations, financial services markets and simplification of the regulatory environment, etc.*

**Keywords:** *financial system; information technologies; financial system tools; financial system functions.*

**Вступ.** У рамках модернізації фінансової системи існує об'єктивна потреба у розробці нової концепції фінансової політики з визначенням цілей і завдань, принципів її побудови та реалізації, а також визначенням стратегічних пріоритетів фінансової політики, раціональне поєднання державного та ринково-економічного регулювання в їх розробці та здійсненні

Актуальність виявлених проблем, їх фрагментарний теоретичний, методологічний та практичний розгляд, необхідність комплексної системної експертизи фінансової політики в контексті модернізації фінансової системи зумовили вибір теми, цілей, завдань, структури та логіки.

Сучасний стан соціально-економічного розвитку національної фінансової системи характеризується значними затримками розвитку окремих сегментів (секторів), що призвело до поглиблення диспропорцій та подальшої фінансової дестабілізації. Розвиток фінансової системи у 2009–2014 рр. був непомітним і непропорційним.

На сьогодні держава переживає безпрецедентне поєднання наслідків політичних, фінансових і економічних криз. За даними держкомстату, зріст реального ВВП в Україні в 2017 році становило близько 9,5% (за даними Нацбанку – близько 10,7%). Основними та резонансними викликами для України у 2018 році були ескалація військового конфлікту, повільне впровадження структурних реформ, дисбаланс державного бюджету, падіння економічної активності, погіршення торговельного балансу та відтік депозитів і значне скорочення кредитування. Це збільшує ризик інфляційної спіралі девальвації. Перелік загроз вітчизняній фінансовій системі майже такий же, як і минулого року, але лише підтверджує той факт, що невирішені питання самі собою не зникають – їх потрібно вирішувати якнайшвидше.

Фінансова система є предметом обговорення і дискусій серед багатьох вчених сьогодні. Вчені: Ф. Аллен [1], В. Виноградна [2], Т. Єфименко [3], А. Іваницька [4], В. Коваленко [5], В. Макаренко [6], В. Міщенко [7], П. Гартман [8] та ін.

**Проблема.** Незважаючи на численні наукові досягнення у вивченні окремих аспектів формування та функціонування фінансових систем, з урахуванням реальних умов і функціонування фінансових систем, необхідно сформулювати відповідні пропозиції та рекомендації щодо модернізації національної фінансової системи та потреби економіки.

Метою статті є дослідження проблемних питань розвитку фінансової системи України та пошук шляхів реалізації інноваційних ідей щодо застосуванні європейського досвіду, зокрема у використанні інформаційних інструментів у фінансовій системі України.

**Результати дослідження.** Фінансову систему держави можна розглядати з кількох сторін: з одного боку, як сукупність фінансових установ, кожна з яких сприяє формуванню та використанню відповідних центральних і децентралізованих фондів для фінансової діяльності держави, тобто мобілізації, розподіл і використання центральних і децентралізованих коштів для виконання завдань і функцій держави та місцевого самоврядування.

З іншого боку, з організаційної точки зору фінансову систему можна розглядати як групу органів влади та місцевого самоврядування, які керують фінансовою діяльністю держави та компаній, установ та організацій, задіяних у своїй сфері відповідальності.

Якщо характеризувати фінансову систему з економічної точки зору, то вона значно ширша і включає державні фінанси (державний бюджет, цільові фонди, державні позики, фінансування державних компаній), фінанси підприємств, міжнародні фінанси (валютний ринок, фінансування міжнародних організацій, фінансові установи) та фінансовий ринок (кредитний ринок, грошовий ринок, ринок капіталу та ринок цінних паперів (біржа) тощо).

Для всебічного аналізу дослідження стану фінансової системи країни її розглядають з усіх трьох сторін – по інтеграції зазначених вище аспектів, а також оцінки їх підсистем (секторів), в тому числі банки і parabanks, а також розробка пропозицій і реформ рекомендації уряду. Ефективне створення функціонуючої національної фінансової системи, здатної забезпечити сталий економічний розвиток та підвищити прозорість та ефективність державного управління у фінансовому секторі.

Таким чином, історично сформована модель фінансової системи України є банкоцентрованою, домінує серед інших сегментів (секторів) фінансової системи та переважно відображає нестабільні явища в економіці.

Огляд практики реструктуризації проблемних банків шляхом зовнішнього фінансування (bail-out), насамперед бюджетних коштів, а також зовнішньої адміністративної допомоги (від МВФ, ЄБРР та інших міжнародних організацій) з перенесенням основного фінансового тягаря на внутрішні ресурси проблемних банків (bail-out) – особливо власники (акціонери) і великих клієнтів (власники великих депозитів або позичальники) [12, 13].

На сучасному етапі розвитку інформатизації спостерігається тенденція до міжнародної інтеграції фінансових та технологічних послуг з метою розширення спектру фінансових послуг та охоплення їх новими сферами та територіями. У результаті з середини 1990-х рр. почала різко посилюватися залежність діяльності фінансових установ від інформаційних технологій. Слід зазначити, що вітчизняний ринок фінансових послуг фрагментований. Його окремі сегменти практично не з'єднані між собою. Деякі установи знаходяться на початковій стадії, інші ще не створені (наприклад, інвестиційні банки, іпотечні банки тощо). Відносно високого розвитку досягли установи, які надають брокерські послуги в процесі обігу матеріальних благ та здійснюють обов'язкове розрахунки та постачання готівки, послуги пенсійного та медичного страхування. Потенціал фінансових установ, які займаються, наприклад, схемами колективного інвестування (ПІФи), добровільним страхуванням, банківською справою тощо.

Наразі фінансові установи перебудовуються, адаптуються до потреб фінансового ринку та закладаються основи для впровадження сучасних інформаційних технологій для цього ринку. Справа в тому, що Україна перебуває на перехідній фазі свого розвитку, і для подолання затримки в організації обігу фінансового капіталу необхідно запровадити інформаційні технології, які допоможуть його мобілізувати та скоротити терміни обігу.

Перехід до ринкової економіки потребує першочергового розширення ринкової інфраструктури, причому особливе місце займає кредитно-розрахункова база, яка в основному представлена банківською системою.

Основні напрями використання інформаційних технологій та методів управління на сучасному етапі розвитку банківської справи можна згрупувати так:

1. Створення комп'ютерних мереж для підприємств для обслуговування систем: електронного документообігу, облікових мереж між філіями, обліково-клірингових систем.

2. Продаж банківських послуг та супутніх послуг в Інтернеті за напрямками: Інтернет-банкінг, Інтернет-клієнт, домашній банк, телебанк, мобільний банк або послуга WAP (протокол бездротового додатка), Інтернет-торгівля, електронна комерція.

3. Розробка систем внутрішньобанківського управління та їх автоматизація щодо: Технологій співпраці з клієнтами CRM (Customer Relationship Management), систем планування ресурсів банку ERP (Enterprise Resource Planning), систем бюджетування.

Активна участь кредитних організацій у розробці нових бізнес-технологій привела до того, що вони стали універсальними банками з широким асортиментом продуктів і послуг та різким збільшенням запитів клієнтів. Наслідком цих процесів стало використання новітніх технологій співпраці з клієнтами, наприклад CRM [1, с. 99]. З їх допомогою менеджер банку може активно працювати з великою кількістю клієнтів. CRM-системи – це серія технологій, які автоматизують та покращують бізнес-процеси в таких сферах, як продажі, маркетинг, обслуговування та підтримка клієнтів [2, с. 12]. Основними користувачами CRM-систем у світовій практиці є фінансові компанії (понад 20%). Ці технології організації роботи дозволили банкам, які їх використовують, зайняти лідерство серед конкурентів.

Українська банківська система активно використовує сучасні комп'ютерні та інформаційні технології та продовжує розширювати застосування цих методів як у банківській діяльності, так і у відносинах з клієнтами. Зокрема, у Нацбанку запровадження електронних платіжних засобів та передачі даних дозволило суттєво пришвидшити платіжні операції, що в свою чергу прискорило обіг грошей та зменшило кількість грошей у дорозі [1, с. 98].

Національний банк України (НБУ) продовжує політику розвитку електронних технологій безготівкових розрахунків і має намір сфокусувати свою діяльність на подальшому вдосконаленні функціонування платіжної системи, а саме:

- впровадження сучасних технологій та методів передачі платіжної інформації;
- забезпечення ефективного та надійного обслуговування всіх учасників клірингу;
- включення нового компонента в платіжну систему України на основі валових рахунків у режимі реального часу, що, у свою чергу, дозволяє виконувати (списання з рахунку банку-платника – клієнта НБУ та зарахування на рахунок одержувача банку) платіж у момент його надходження для обробки до розрахункового центру платіжної системи НБУ; це скорочує час, протягом якого кошти перенаправляються на їх доставку від платника до одержувача [3, с. 23].

Світовою тенденцією розвитку ринку фінансових послуг є інтеграція фінансових установ на основі єдиного телекомунікаційного ринку та взаємний обмін вільними фінансовими ресурсами. Усе це проявляється у фінансових послугах як економічному продукті особливого роду, споживання якого дає змогу прискореними темпами реалізовувати право-майнові відносини за допомогою сучасних інформаційних технологій [4, с. 66].

На їх основі розвиваються системи зберігання та клірингу, електронні гроші, банківські та інші послуги у глобальній системі Інтернет. На базі телекомунікацій та комп'ютерів створені різноманітні засоби дистанційного обслуговування клієнтів. Міжбанківське повідомлення тепер передається за допомогою телекомунікацій і відображається на дисплеях комп'ютерів; електронне повідомлення замінило поштово-телеграфне повідомлення. Найпоширенішими засобами дистанційної роботи з банківським рахунком є банк клієнта, інтернет-банк, телебанк [5, с. 33].

Цифровалізація банківської справи змінює класичний зв'язок між збільшенням концентрації капіталу та послабленням конкуренції, і наслідки дуже неоднозначні. Розвиток інтернет-банкінгу приносить великі переваги, особливо великим банкам. Саме великі банки, які мають у своєму розпорядженні значні фінансові ресурси, необхідні для комплексного впровадження новітніх інформаційних технологій (особливо дорогих інструментів, таких як електронні рішення для управління відносинами з клієнтами). Крім того, вони можуть амортизувати витрати на такі проекти набагато швидше, оскільки можуть розподілити їх на багатьох клієнтів, а це означає, що підвищення тарифу буде незначним.

У той же час ширші фінансові можливості великої компанії не обов'язково означають великі переваги ефективності [6, 24]. Дослідники відзначають, що в 1990-х рр. у банківському секторі виник своєрідний парадокс: інтенсивність інвестицій в інформаційні технології зростала швидше, ніж продуктивність праці. Середньорічні темпи зростання цих показників у США становили 11,5 та 5,6% відповідно [7, с. 17].

Електронні технології для дистанційного обслуговування клієнтів, такі як системи банк-клієнт або інтернет-банкінг, вперше довели своє право на існування в західних країнах. Хоча можливості дистанційного обслуговування через Інтернет повністю усувають національні кордони [8, с. 16]. Інтернет-банкінг динамічно розвивається в Європі. За оцінками експертів, найбільш передові позиції в цьому напрямку займають німецькі банки. Транснаціональні німецькі банки з розгалуженою мережею відділень у Німеччині (наприклад, Deutsche Bank має близько 1400, Dresdnerbank – близько 1000 і Commerzbank – близько 950 відділень), в той час як вони займають лише близько 20% ринку роздрібних клієнтів. Решта цього ринку належить Sparkassen і Landesbanken [9, с. 35].

Окрім необхідності адаптації своєї діяльності до нових умов залучення клієнтів, німецькі банки, які є лідерами в інтернет-банкінгу, стикаються з зростаючою конкуренцією з боку небанківських компаній у цій сфері. Останнім часом конкуренція сильно вплинула на мобільну комерцію або WAP-банкінг – надання банківських послуг через стільникові мережі. Згідно з опитуванням консалтингової компанії Mummert + Partner, із 64 опитаних банків лише 4-5 з них розробляють проекти, пов'язані з мобільною комерцією. Лідерами тут є Deutsche Bank, Commerzbank і Sensors. Бажання інших банків інвестувати в цю перспективну сферу обмежене.

Багато банків починають обслуговувати все більше клієнтів по телефону. Це особливо корисно для клієнтів, які не мають стабільного інтернет-з'єднання. Так Ощадбанк розпочав новий проект «Мобільний банк».

Власники пластикових карток Ощадбанку можуть перевірити стан своїх рахунків в Ощадбанку за допомогою мобільного телефону, підключеного до Київстар або МТС.

На нашу думку, однією з найуспішніших автоматизованих систем збору та обліку платежів від населення є система від «Нових комп'ютерних технологій». Ця автоматизована система є банківським додатком, призначеним для створення системи безготівкових платежів на основі мікропроцесорних карт PayFlex французької компанії Schlumberger. Це ж рішення можна використовувати для інтеграції в існуючі системи. Системну картку можна використовувати для оплати не тільки додаткових витрат, а й усіх інших звичайних платежів у магазинах, торгових центрах тощо.

Віддалений доступ до карткових систем забезпечується за допомогою різноманітних інфраструктурних пристроїв, таких як банкомати, термінали ROV, лінії зв'язку та обробка платіжних повідомлень. Пластикова карта сама по собі є своєрідним ключем до ефективного використання цих пристроїв.

Банкомат здійснює авторизацію в режимі реального часу, видає готівку і миттєво відображає видачу на рахунку клієнта. Найсучасніші банкомати також можуть здійснювати платежі за вказівкою власника картки, як за замовчуванням, вибираючи зі списку, так і окремо, де потрібен повний ручний введення всіх даних. Вони готові надати різноманітну інформацію про роботу банку, бірж, будь-яку корисну бізнес-аналітику.

У Японії та Південній Кореї широко використовуються термінали ROV у поєднанні з мобільним телефоном. Це дозволяє цьому пристрою віддаленого доступу вільно переміщатися. При невеликій кількості платежів витрати помітно знижуються, оскільки покупка та оплата за низький стільниковий трафік дешевше, ніж оренда штатного телефону. Термінали ROV широко використовуються в поєднанні з радіопристроями, що дозволяють переносити пристрій на відстані до кількох сотень метрів в офісі чи магазині [8, с. 39].

З оптовими системами переказу міжбанківської кореспонденції та обслуговування великих корпорацій очевидно, що клієнтські системи банку й надалі використовуватимуться як найбільш функціональні та безпечні. Віддалена робота з середнім і малим бізнесом, найзаможнішими людьми здійснюється через Інтернет [5, с. 40]. Для масового споживача мобільний телефон має найкращі перспективи, оскільки поєднує в собі найпростіший дисплей, клавіатуру та мікропроцесор, лінію зв'язку та найпростіший захист від несанкціонованого використання.

Розберемо системи на основі електронних грошей, переважно для здійснення платежів в Інтернеті. Платіжна система через Інтернет – це система, яка використовується для розрахунків між фінансовими, комерційними організаціями та користувачами Інтернету при купівлі та продажу товарів через Інтернет. Платіжні системи в середовищі Інтернет можна розділити на два основних напрямки: системи для віддаленої роботи з банківським рахунком через Інтернет і системи електронних грошей.

Загальну схему оплати в Інтернеті кредитною картою можна представити так. На сайті магазину вводяться дані картки платника та сума платежу. Для авторизації платежу компанія використовує традиційні канали. Якщо авторизація пройшла успішно, магазин відправляє товар покупцеві. Потім проводяться класичні етапи обробки та експлуатації карткових систем [10, с. 31].

До другого типу системи належать платіжні системи на основі чіп-карт і так званих електронних готівкових грошей. На відміну від традиційних карткових схем, при використанні зобов'язань електронних грошей між сторонами операції передається інформація, яка має самостійну фінансову цінність. Ця інформація може бути негайно перевірена на достовірність і платоспроможність одержувачем або емітентом, використана відразу після перевірки для наступного платежу або передана на інші, неелектронні засоби платежу [11, с. 32].

Ефективність інтернет-сервісів для західних банків може поставити під загрозу санаційний бізнес українських банків. Мобільний телефон як віддалений доступ до банківського рахунку зараз активно використовується в західних країнах. Технологічне відставання українських платіжних систем і українських банків лише на перший погляд здається критичним. Успішний досвід впровадження індивідуальних рішень демонструє можливість швидкого усунення технологічних затримок до масового впровадження тих чи інших технологій.

Зараз ми стикаємося з масовим переміщенням багатьох бізнес-процесів і покупок населенням в Інтернет. Для економічних суб'єктів, для платіжних систем це будуть не менші інституційні зміни, ніж у нашій економіці 1990-х років.

Передумови для швидкого прогресу створили дешевші технології, на яких базуються електронні послуги. За даними Світового банку, за останні два десятиліття

20 ст. Потужність комп'ютерів сильно зросла (в десятки тисяч разів), а витрати на телекомунікації також різко знизилися (в тій же пропорції). Відносний рівень накладних витрат у інтернет-банків у 2–3 рази нижчий, ніж у звичайних банків [12, с. 15], а обробка веб-транзакцій у 5–10 разів дешевша, ніж у звичайних каналах.

Так, вартість фінансових операцій становить: в офісі – 1,07 \$, поштою – 0,73 \$, по телефону – 0,35 \$, через банкомат – 0,27 \$, через глобальну мережу – 0,10 \$.

Таким чином, майбутня форма фінансових послуг визначається взаємодією нових технологій з фінансовими інноваціями та процесом поширення нових продуктів, що дає підстави прогнозувати значний розвиток ринку фінансових інтернет-послуг в Україні, як кількісно, так і якісно. На практиці в усьому світі набули поширення такі види інтернет-фінансових послуг, як інтернет-банкінг, інтернет-торгівля, інтернет-страхування тощо. Тепер можливе управління банківськими рахунками через Інтернет, загальна організація роботи на ринку фінансових послуг.

Вітчизняні фінансові установи та їхні клієнти освоїли Інтернет-технології, але використання інформаційних технологій на ринку фінансових послуг поки не є необхідною передумовою для сталого функціонування української фінансової системи. Водночас надання фінансових послуг на основі інформаційних технологій стає звичним явищем, а нові якості дистанційних послуг для учасників ринку зміцнюють інфраструктурну єдність фінансових установ.

Однак, щоб чітко визначити всі сфери, які можуть бути обговорені, у координації з Європейським центральним банком та іншими європейськими інституціями, що регулюють фінансові установи, управління Національного банку мають скласти перелік конкретних тем та графік їх виконання. технічне співробітництво між банками.

Враховуючи досвід Польщі та країн Балтії, очікується, що ці питання включатимуть:

- правова (адаптація законодавства до директив ЄС);
- монетарна політика (виявлення проблем, пов'язаних з гарантуванням мінімальних резервів, моніторингом і контролем операцій з цінними паперами, безпекою кредитних операцій та ліквідністю банківського сектора);
- фінансова та банківська статистика (оновлення переліку фінансових установ, модернізація системи фінансової статистики, збір та обробка процентної інформації);
- платіжні системи (правила та умови участі в системі TARGET, безпека платіжних систем у зв'язку з використанням електронних платіжних інструментів та розробкою систем електронних грошей);
- облік та звітність (принципи групування економічних подій у плані рахунків, розробленому ЄЦБ, принципи бюджетування операцій центрального банку);
- випуск банкнот, у тому числі приймання підроблених банкнот і монет (допомога в налагодженні системи моніторингу підроблених банкнот і монет та центру аналізу підроблених банкнот і монет, доступ до бази даних про підроблені банкноти та монети);
- інформаційні технології та телекомунікаційні системи (двосторонній зв'язок між НБУ та ЄЦБ, участь у розробці технічних характеристик, необхідних для майбутнього підключення Української міжбанківської платіжної системи до системи TARGET) [13].

Також особливу увагу слід звернути на необхідність вжиття відповідних коригувальних заходів щодо невирішених питань валютного регулювання. Основними завданнями у цій сфері є забезпечення критеріїв волатильності валютного курсу (коливання співвідношення валютної пари гривня/євро) для країн ЄС, які не входять до зони єдиної валюти. Це, в свою чергу, передбачає впровадження відповідних заходів, спрямованих на значне збільшення частки євро в структурі зовнішніх розрахунків для резидентів України, офіційних золотовалютних резервів та забезпечення практики

визначення офіційного валютного курсу. Національна валюта (гривня) (і котирування гривні) по відношенню до європейської валюти [9].

Крім того, враховуючи катастрофічну ситуацію з коливаннями курсу гривні (лавинна девальвація), проблемне питання негласного мораторію на дискреційні витрати та фактичного переходу на систему валютного менеджменту має вирішуватися негайно, а в майбутньому – лише у відношенні до європейської валюти євро. Повернутися до дискреційної монетарної політики можна буде після створення інститутів та ринкових інструментів, необхідних для ефективного функціонування системи інфляційного таргетування [13].

З метою забезпечення стабільного позитивного платіжного балансу в країні та поглиблення європейської інтеграції України забезпечується приведення його у відповідність до стандартів регулювання міжнародних некомерційних платежів у країнах Європейського Союзу. Це, серед іншого, передбачає підвищення максимальних лімітів міжнародних переказів до рівня, призначеного для вивезення готівки, а також лібералізацію процедури відкриття резидентами банківських рахунків тощо.

Після аналізу проблемних питань функціонування та реформування банківської системи зупинимося на деяких аспектах розвитку парабанківської системи України.

Сьогодні внутрішня система небанківських фінансових установ сильно фрагментована та капіталізована через нестабільне бізнес-середовище, невизначеність щодо прав власності та погане корпоративне управління. Крім того, гальмують подальший розвиток парабанків такі проблеми: наявність на ринку фінансових установ, які не виконують і не бажають виконувати функції фінансового посередництва та створюють значні системні ризики для фінансового сектора; Недостатня або повна відсутність правових гарантій захисту інтересів споживачів фінансових послуг (інвесторів); низькі стандарти управління платоспроможністю та ліквідністю парабанків, жорсткі адміністративні заходи; Відсутність відповідної інфраструктури ринку капіталу (фондова біржа); обмежена кількість фінансових інструментів, включаючи інструменти хеджування ризиків; Неефективне податкове законодавство (наприклад, потрібне оподаткування інвестиційного доходу від учасників інвестиційного ринку); низька фінансова грамотність населення; низька ефективність нагляду за парабанками, що дозволяє своєчасно запобігти розвитку ризиків; обмежені повноваження та незалежність регуляторних органів щодо дій щодо впливу на учасників фінансового сектору; Відсутність ефективних інструментів для усунення проблемних небанківських фінансових установ з ринку. Усе це призвело до поглиблення кризи довіри до небанківської системи в цілому.

**Висновки.** Підсумовуючи, реформи в Україні мають проводитись у всіх напрямках у кожній із підсистем фінансової системи, як у банківській, так і в парабанківській (небанківській). Як бачимо, Україна неодноразово висловлювала готовність до повної його реалізації. Тож настав час для реального початку більш масштабних та швидших макроекономічних перетворень з відчутними результатами та оновленою законодавчою базою, яка вирішує існуючі проблеми.

Україні дійсно потрібен новий економічний курс, тому що це потрібно не тільки для створення більш скоординованої національної нормативної моделі для всієї економіки, і, зокрема, фінансової системи, але і ввести його. Адже модернізація національної фінансової системи є необхідною, але не достатньою умовою для переходу всієї економіки на нові «рейки». Отже, створення фінансової системи, здатної забезпечити сталий економічний розвиток шляхом ефективного перерозподілу фінансових ресурсів в економіці, є необхідною умовою для створення повноцінного ринкового конкурентного середовища відповідно до стандартів Європейського Союзу.



**Список використаної літератури**

1. Аллен Ф., Гейл Д. Порівняння фінансових систем. МА: Cambridge MIT Press, 2009. 520 с.
2. Траубе В. М. Характеристика функціонування фінансових систем у країнах, що розвиваються. *Економіст. Вісн. ун-ту*. 2013. Том 20/1. С. 199–205.
3. Фінансова система економіки: Проблеми розвитку та управління змінами: у 3 т. За ред. Т. Єфименко. К.: ДННУ ім. Аккад. фін. злодій., 2012. Том 1. 892 с.
4. Іваницька О. М. та ін. Фінансовий сектор у системі забезпечення інноваційного економічного зростання. *Фінансова система національної економіки: Проблеми розвитку та управління змінами: у 3 т.* Заг. ред. Т. І. Єфименко; Державна наукова установа «Академія фінансового менеджменту». К., 2012. Т. 1. С. 317–418.
5. Коваленко В. В. Реформа та стратегічний розвиток фінансової системи України. *ScienceRise*. 2015. № 2 (3). С. 43–46.
6. Макаренко В. А., Прищепчук І. А. Побудова моделі фінансової системи України на основі системного підходу. *Фінанси України*. 2010. № 5. С. 31–38.
7. Міщенко В. Капіталізація банківської системи України: сучасність і перспективи. *Вісник Національного банку України*. 2013. № 7. С. 11–17.
8. Гартман П., Маддалоні А., Манганеллі С. Фінансова система єврозони: структура, інтеграція та політичні ініціативи. Робочий документ №230. Європейський центральний банк, 2009. 55 с.
9. Банківська система 2015: виклики та перспективи. URL: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=14741673>.
10. Дешко О. П'ять кроків, які врятують фінансовий ринок України. *Дзеркало тижня*. 10.04.2015. URL: <http://Gazeta.dt.ua/macrolevel/p-yat-krokv-yaki-vryatuyut-finansoviy-rinok-ukrayini-/macrolevel/p-yat-krokv-yaki-vryatuyut-finansoviy-rinok-ukrayini-html>.
11. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії та їх державами-членами, з іншої. URL: [http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00\\_Ukraine-EUAssociation\\_Agreement\\_%28body%29.pdf](http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00_Ukraine-EUAssociation_Agreement_%28body%29.pdf).
12. Стратегія розвитку України "Україна 2020: Національна стратегія модернізації". URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5/2015/>.
13. Розвиток фінансової системи ЄС: виклики та перспективи для України. Національний інститут стратегічних досліджень. Київ, 2014. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1671>.
14. Стратегія реформування державного регулювання ринків фінансових послуг поза банківським сектором на 2015–2020 рр. URL: <http://nfp.gov.ua/news/918.html>.
15. Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року URL: <http://reforms.in.ua/content/download/reforms/financial%20sector/complex%20program%20finance%20reforms.in.ua/content/download/reforms/financial%20sector/complex%20program%20finance%20v4.pdf>.